

Váradi Piroska

KORRUPCIÓELLENES VILÁGNAP 2015. DECEMBER 10.

Váradi Piroska, Nemzeti Védelmi Szolgálat, Korruptiómegelőzési Főosztály,
varadip@nvsz.police.hu

A korrupcióellenes világnap alkalmából megrendezett konferenciára 2015 decemberében a Belügyminisztérium és a Nemzeti Védelmi Szolgálat közös szervezésében került sor. Célja az elmúlt év korrupcióellenes erőfeszítéseinek és a következő időszakra vonatkozó célkitűzéseinek bemutatása volt. A rendezvény házigazdája, dr. Pintér Sándor belügyminiszter köszöntőjében kiemelte a kormány által a korrupcióval szemben hirdetett zéró tolerancia elvét, valamint a szemléletváltás, a felelősségvállalás, az egyéni és vezetői példamutatás és a megelőzés fontosságát. A rendezvény magas rangú felszólalói: dr. Polt Péter legfőbb ügyész, dr. Trócsányi László igazságügyi miniszter, Domokos László, az ÁSZ elnöke, dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese, dr. Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnöke ismertették szakterületük legfontosabb eredményeit. Ezek közül kiemelendők a korrupciós bűncselekmények elleni eredményesebb fellépést garantáló szervezeti intézkedések a Legfőbb Ügyészségen, a korrupció elleni szigorú fellépést segítő büntető és egyéb jogszabályok, az integritás felmérés fokozódó népszerűsége, a Kúria korrupciós kockázatkezelési tevékenysége, a bírói kar integritás szemlélet iránti elköteleződésének további fokozása.

KULCSSZAVAK:

korrupció elleni küzdelem; korrupcióellenes világnap, Belügyminisztérium, Nemzeti Védelmi Szolgálat, integritás, zéró tolerancia

The Conference marking the International Anti-Corruption Day was organised by the Ministry of Interior and the National Protective Service in December 2015. Its aim was to highlight the major achievements of last year and the main goals for the next period. The host of the event, Minister of Interior dr. Sándor Pintér underlined the zero tolerance principle towards corruption declared by the Government and highlighted the importance of awareness-raising, responsibility, leading by example and prevention. The high-level speakers of the conference: Attorney General dr. Péter Polt, Minister of Justice dr. László Trócsányi, Chair of the State Audit Office László Domokos, Deputy Chair of the Supreme Court dr. István Kónya, and Chair of the National Bureau of Justice Dr. Tünde Handó summarised the main achievements of their fields of competence. The most important of these were: new structures in the Office of the Attorney General that aim at a more effective tackling of corruption, stricter criminal and other legislation, increasing popularity of the Integrity Survey, corruption risk assessment activities of the Supreme Court and the further promotion of the commitment towards integrity among the members of the judiciary.

KEYWORDS:

fight against corruption, International Anti-Corruption Day, Ministry of Interior, National Protective Service, zero tolerance

Az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa állandó tagállamainak Budapestre akkreditált nagykövetei és diplomatái is megjelentek a korrupcióellenes világnap alkalmából december 10-én a Belügyminisztérium márványaulájában rendezett konferencián. Az ENSZ Korrupció Elleni Egyezményének 2005. decemberi hatálybalépéséhez kötődő világnapon az egyes állami szervek értékeli az általuk vezetett intézmény éves korrupcióellenes tevékenységét. A decemberi tanácskozás előzményeként, 2011 végén az Állami Számvevőszék kezdeményezésére, a korrupció elleni fellépés összehangolt működése érdekében közös nyilatkozat született az akkori Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Legfőbb Ügyészség, az akkori Legfelsőbb Bíróság és az ÁSZ részvételével, melyhez később az Országos Bírósági Hivatal elnöke, valamint a Belügyminisztérium is csatlakozott.

A konferencia résztvevőit köszöntő **dr. Pintér Sándor belügyminiszter** kiemelte, hogy a kormány zéró toleranciát hirdetett a korrupció ellen, a cél, hogy Magyarország a korrupció szempontjából a legkevésbé fertőzött országai közé kerüljön. Fontos szerepet kap az egyéni, a vezetői felelősségvállalás, a példamutatás, a megelőzés és a szemléletváltás.

Dr. Polt Péter legfőbb ügyész a megbízhatósági vizsgálatok ügyészi gyakorlatáról beszélt, és megjegyezte, hogy e jogintézmény preventív hatása fokozottan érvényesül egyéni és általános szinten egyaránt. Elmondta, hogy tapasztalata szerint eddig a megbízhatósági vizsgálat a közterületi korrupció megelőzésében volt leginkább eredményes, ezért a közigazgatás szereplőinek ellenőrzése további részletszabályok kidolgozását hozza magával.

A legfőbb ügyész az elmúlt évek statisztikai adatai alapján hangsúlyozta, hogy az eredményesebb felderítés a korrupció elleni fellépés hatékonyságának növekedését is mutatja. A korrupciós bűncselekmények felderítése és nyomozása jelenleg is több szerv között oszlik meg, melyek közül kiemelte a Központi Nyomozó Főügyészség tevékenységét, az OLAF-fal, és az Eurojusttal történő jó együttműködést.

Az ügyészségen folyó szervezeti átalakítások a korrupciós bűncselekmények elleni eredményesebb fellépést, illetve a belső integritást célozzák. A jelenlegi Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya átalakításával két új főosztály – a Korrupciós és Kiemelt Ügyek Főosztálya, illetve a Terrorizmus, Pénzmosás és Katonai Ügyek Főosztálya – kezdte meg működését.

Álláspontja szerint a korrupció elleni küzdelemben a titkos eszközök alkalmazása kulcskérdés. Ezen eszközök alkalmazhatóságának sokkal egyszerűbb és átláthatóbb, valamint a megfelelő törvényi garanciák mellett jóval szélesebb mozgásteret engedő szabályozása, továbbá az ügyek elhúzódásának megakadályozása jelenthet továbblépési lehetőséget.

A korrupció a demokratikus folyamatok ellen hat, a demokratikus értékek érvényesülését akadályozza, és a jogállam eróziójához vezethet – mondta **dr. Trócsányi László igazságügyi miniszter**. Az új büntető törvénykönyvben a korrupciós bűncselekmények szabályozása megtörtént, a gazdasági vesztegetésre vonatkozó szabályokat az Európa Tanács is elismerte. A politikai pártok gazdálkodására és választási kampányaik finanszírozására vonatkozó szabályozás módosítása és kiegészítése is fontos eleme a fejlődésnek, erre példa az a módosítás, miszerint a pártok kötelesek minden év május 31-ig pénzügyi kimutatásukat a Magyar Közlönyben, valamint saját honlapjukon is közzétenni.

Az igazságügyi miniszter tájékoztatta a konferencia résztvevőit, hogy a bírósági végrehajtás terén jelentkező visszásságok felszámolása érdekében új szabályozási rendszert fogadtak

el, mely erősíti a végrehajtási szervezet állami kontrollját, magába foglalja a végrehajtói kinevezési feltételek szigorítását (például előírja a jogi végzettség követelményét), és szigorítja a fegyelmi felelősség szabályozását.

Kiemelt szakpolitikai cél továbbá az igazságügyi szakértői rendszer reformja. Ennek keretében egyetlen, az egész igazságügyi szakértői tevékenységet és szervezetrendszeret átfogó törvényi szabályozásra kerül sor. A reform célja a gyorsabb, hatékonyabb eljárások elősegítése, a szakértők szakmai, jogi és módszertani kompetenciájának növelése, az etikus eljárás biztosítása.

Az Igazságügyi Minisztérium megvizsgálja az ügyvédekre vonatkozó összeférhetlenségi szabályokat, célul tűzve ki annak törvényi szinten történő világosabb rendszerbe foglalását, kibővítésének esetleges szükségességét. A jogügyletek biztonságának növelése szintén célként szerepel, erre az okirati biztonság fokozásával kerülhet sor.

A folyamatban levő kodifikációs munkálatok érintik a bírák és ügyészek vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségének előírását, a kinevezési és elmozdítási feltételek objektív meghatározását, az összeférhetlenségi szabályok kialakítását is.

Az **Állami Számvevőszék** (ÁSZ) az Országgyűlés felhatalmazása alapján, a korrupcióellenes küzdelem egyik élharcosaként 10 éve elkötelezte magát az integritásalapú közigazgatási kultúra meghonosítása és népszerűsítése mellett, melynek alapját a holland integritás modell képezte. Az ÁSZ egyedülálló „magyar modellt” fejlesztett ki, amely a megelőzésen, a kockázatfelmérésen, az elemzésen alapul. Az elmúlt esztendőben ötödik alkalommal készített országos kérdőíves felmérést a korrupciós kockázatokról a költségvetési szervek körében. A 2015. évi adatfelvételben több mint 2550 intézmény vett részt, a részt vevő szervezetek, alkalmazotti létszámukat tekintve a magyar közszféra teljes létszámának több mint felét tették ki. A felmérés eredményei szerint a részt vevő intézmények körében a korrupciós kockázatok csökkenését és a kapcsolódó irányítási, vezetési kontrollok szintjének emelkedését mutató, kedvező irányú változás tapasztalható. Ennek legfőbb oka a veszélyek tudatosulása, a közszféra intézményeinek fokozódó elköteleződése, a közpénzek iránti felelősség növekedése és ezzel párhuzamosan a korrupcióellenes rendszerek és eljárások alkalmazásának növekvő elterjedése. Az integritás felmérés eredményei alapján nőtt az etikai kódexet alkalmazó, külső szereplőkkel való kapcsolattartást szabályozó, szervezeti kultúra javítását szem előtt tartó intézmények aránya.

Domokos László, az ÁSZ elnöke hozzászólásában külön kitért a 2014. évben, a kormányzati szerkezetátalakítás eredményeként bekövetkezett, belügyminiszteri hatáskör bővülésére: a korrupcióellenes tevékenységgel kapcsolatos kormányzati feladatok összehangolására, valamint a Nemzeti Védelmi Szolgálat új, „civil arcának” fontosságára. Az ÁSZ elnöke üdvözölte a Nemzeti Védelmi Szolgálatnak a közszférát és a magánszférát egyaránt érintő, az egyéni, az intézményi és a rendszerszintű megelőzést szolgáló intézkedéssorozatot. A Nemzeti Korrupcióellenes Program kidolgozása, amelyet a Kormány 2015 májusában fogadott el, tükrözi és támogatja ezt az új irányt.

Az ÁSZ elnöke az elmúlt évek egyik legjelentősebb eredményének tartja, hogy a korrupció elleni fellépés nemzetstratégiai szintű kérdéssé vált Magyarországon, az ÁSZ pedig az egyik mozgatórugója ennek a programnak.

A **Kúria** alaptevékenységének természetes velejárója az integritásalapú működés feltételeinek megteremtése és fenntartása – emelte ki felszólalásában a **Kúria elnökhelyettese, dr. Kónya István**. E szemlélet támogatására 2013-ban elkészült a minősített adatok védelméről szóló biztonsági szabály, valamint az informatikai biztonsági politika céljáról szóló stratégiai elveket megfogalmazó szabályzat.

A Kúria elnökhelyettese ismertette az igazgatási tevékenységek természetét, és arra hívta föl a figyelmet, hogy az igazgatási tevékenység integritása nélkülözhetetlen a bírói hivatásrend korrupciómentességéhez. A korrupció által célba vett veszélyeztetési zóna a közigazgatásnál általában az igazgatási tevékenységet fedi le, azt támadja, míg a bíróságok esetében ez máshogy működik. A veszélyeztetési zóna mindig az alaptevékenységet veszi célba, azt érinti, ami pedig nem más, mint maga az ítélkezés. A bírói hivatásrend alaptevékenysége, az ítélkezés azonban olyan külső és belső kontrollok alatt áll, amelyek szinte ellehetetlenítik a korrupciót. Ez a kontroll horizontális és vertikális. Horizontális, mert a bírósági ügyek eldöntésében szükségképpen ellentétes érdekű felek, érdekelték vesznek részt, akik a nyilvánosság kontrollja mellett gyakorolják jogaikat, érvényesítik érdekeiket és elérik azt, hogy egy-egy perorvoslat folytán a vertikális kontroll, a magasabb bírósági revízió is megtörténjék. A rendszer tehát látszólag áttörhetetlen és az igazságszolgáltatás felépítménye szilárd, kikezdetlen. A hiba tehát nem a rendszerben, hanem az emberi gyarlóságban keresendő.

Az elnökhelyettes megemlítette az Országos Bírói Tanács által 2014 októberében elfogadott Bírói Etikai Kódexet, amely nemcsak a bírákra, de az igazságügyi alkalmazottakra vonatkozóan is meghatároz követendő és elvárható magatartási szabályokat, valamint a 2015 októberében hatályba lépett, megújult Ügyviteli Szabályzatot. A szabályozás mellett külön felhívta a figyelmet a Kúria kockázatkezelési tevékenységére, amely az integritási kockázatok felmérésével, elemzésével és értékelésével foglalkozik. A kockázatelemzés és -kezelés végrehajtására munkacsoport alakult, amelyet a Kúria főtitkára vezet, és évente kétszer ülésezik.

Dr. Handó Tünde, az Országos Bírói Hivatal (OBH) elnöke tájékoztatta a konferencia résztvevőit, hogy a 2011-ben aláírt közös nyilatkozatban foglalt kötelezettségvállalást követően, annak stratégiai céljaival összhangban, a 2012-ben megfogalmazott „nyitott bíróság” elvnek megfelelően folyamatosan alakítják azt a vezetési-irányítási rendszert, amely biztosítja a bíróságok integritását.

Megemlítette a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló szabályzatot, amely az igazgatási tevékenységek összességét szabályozza, biztosítva ezzel az ítélkezési és az igazgatási munka átláthatóságát, ellenőrizttségét, valamint a formálódó integritás szabályzatukat, melynek célja a bírósági szervezet integritásának biztosítása, megőrzése, az integritást sértő magatartásokkal szembeni egységes és arányos fellépés.

A bírákra vonatkozó összeférhetetlenségi szabályokkal összefüggésben, miszerint a bírák nem végezhetnek politikai tevékenységet, nem lehetnek tagjai politikai pártnak, nem folytathatnak olyan kereső tevékenységet, mely pártatlanságukat, függetlenségüket veszélyezteti, az OBH elnöke felhívta a figyelmet az ajándékozási mint kockázati forrásra. Kicsi ajándékok is elköteleződést jelenthetnek, ezért meg kell határozni, milyen protokoll ajándékok fogadhatók el.

Az OBH elnöke kiemelte: a bírósági szervezet integritásának felmérése körében fontos volt megismerni a bírák véleményét, ezért kidolgoztak egy integritás kérdőívet a pártatlanság, függetlenség, összeférhetetlenség, mentelmi jog és nyitottság témák köré fonva. 2800 bíróból 460 fő – azaz 16% – töltötte ki. A felmérés eredménye szerint a bírák 98%-a tartja magát függetlennek. Arra a kérdésre pedig, hogy történt-e befolyásolási kísérlet, 94%-uk válaszolt nemmel. E kérdőíves felmérést a jövőben a bírósági vezetők körében is elvégzik.

Az OBH végezetül kifejezte elkötelezettségét az integritásirányítás elmélyítése iránt, és az állami szervek közötti együttműködés jelentőségére hívta fel a figyelmet.

A konferencia második felében szakmai előadásokat hallhattak a résztvevők a korrupció elleni fellépés és az oktatás, szemléletformálás összefüggéseiről, valamint a Nemzeti Védelmi Szolgálat, a korrupciós bűncselekmények felderítése terén elért eredményeiről.

A korrupcióellenes világnap alkalmából rendezett konferencián elhangzott hozzászólások, előadások megerősítették: a társadalom egészét megkárosító korrupció elleni küzdelemben, napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap a korrupció megelőzése, ehhez kapcsolódóan pedig a veszélyeztetett személyek és szervezetek integritásának, feddhetetlenségének erősítése. Felértékelődött az egyéni készségek, képességek és a szakmai felkészültség összhangjának megteremtése. A korrupció elleni fellépés elképzelhetetlen az erkölcsi alapok, a hivatásrendi értékek megerősítése, az állampolgári aktivitás, bizalom, nyitottság megteremtése, valamint az egyéni felelősségvállalás tudatosítása nélkül. A 21. század komplex kihívásaival szemben olyan megoldásokra van szükség, amelyek a szakmák határain átnyúlva, a paradigmák közötti párbeszédben és együttműködésben születnek.

Dr. Váradi Piroska (varadip@nvsz.police.hu): 1973. augusztus 29-én született Veszprémben, a pápai Türr István Gimnázium és Óvónőképző Szakközépiskolában érettségizett. Pedagógus pályára készült, gyogyepedagógiai tanárként 1995-ben szerzett diplomát, és Balatonfüreden kezdett el tanítani. Az oktatás mellett közel 10 éven át a Balatonfüredi Városi Televízió szerkesztő-riportereként ismeretterjesztő és hírműsorokat szerkesztett, vezetett. A televíziós és rádiós újságírás iránti érdeklődése okán több szakmai kurzus, mint például a Magyar Rádió által indított képzés hallgatója volt. 1998-ban a balatonfüredi Polgármesteri Hivatalnál helyezkedett el oktatási és kommunikációs szakreferensként, 2003-tól pedig majd tíz éven át a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság sajtóreferense, szóvivője volt. 2008-ban jogászként végzett a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. 2012 és 2014 között a Balatonalmádi Rendőrkapitányság Hivatalát vezette, felelősségi körébe tartozott a kapitányság jogi, ügykezelési, humánigazgatási, kommunikációs és bűnmegelőzési szakterületeinek irányítása. 2014 októberétől a Nemzeti Védelmi Szolgálat új szakmai feladatait ellátó szervezeti egység, a Korrupciómegelőzési Főosztály vezetője.